

Sammanfattning: Placeringsstillgångarnas belopp, allokering och avkastning i slutet av det andra kvartalet år 2013

1 Utvecklingen av placeringsbeståndet i början av året ger en god grund för resten av året

Efter två olikartade kvartal ökade placeringsbeståndet på sex månader med sammanlagt 4,1 miljarder euro. I slutet av juni uppgick det sammanlagda beståndet till 153,7 miljarder euro. Trots en liten nedgång under det andra kvartalet ger utvecklingen under årets första halva som helhet fortfarande en god grund med tanke på resten av året. Åren 2004 - 2012 har den genomsnittliga årliga tillväxten för placeringsbeståndet varit 7,7 miljarder euro.

Under årets andra kvartal har utvecklingen av placeringsbeståndet hos grupperna av arbetspensionssammanslutningar (pensionsförsäkringsbolagen, pensionsförsäkrarna inom den offentliga sektorn, pensionsstiftelserna och -kassorna samt de särskilda pensionsanstalterna SPK och LPA) gått i lite olika spår. Beträktat enligt beloppen i euro kan man konstatera att placeringsbeståndet för pensionsförsäkrarna inom den offentliga sektorn har minskat mer än för de övriga grupperna. För pensionsstiftelserna och -kassorna samt de särskilda pensionsanstalterna (SPK och LPA) har bestånden däremot varit nästan oförändrade och pensionsförsäkringsbolagens bestånd har minskat en aning.

2 Förändringarna i allokeringen inom branschen ringa - lätt omjustering av risknivån

2.1 Något mindre aktier, i motsvarande mån mer ränteplaceringar och fortsatt stabila fastighetsplaceringar

Under årets andra kvartal kan man i den totala allokeringen inom branschen se en liten återgång mot den allokering som rådde i början av år 2013. Förändringarna under kvartal två har varit rätt små till sin omfattning, cirka en tredjedel jämfört med förändringarna under årets första kvartal. Den största förändringen i vikterna för branschens huvudsakliga placeringsklasser var reduceringen av allokeringen i aktieplaceringar och aktierelaterade placeringar med 0,6 procentenheter. Denna förändring motsvarades av ökningen av allokeringen i ränte- och fastighetsplaceringar med 0,4 respektive 0,2 procentenheter. Allokeringsstrukturen för hela placeringsbeståndet var vid utgången av juni 2013 följande (inom parentes situationen i slutet av mars 2013): ränteplaceringar 45,3 procent (44,9 %), aktieplaceringar och aktierelaterade placeringar 43,9 procent (44,5 %) samt fastighetsplaceringar 10,8 procent (10,6 %).

2.2 Från noterade aktier och masskuldebrev mot penningmarknadsplaceringar, övriga aktieplaceringar och aktierelaterade placeringar

Utifrån en analys av placeringsklasserna på lägre nivå har de största förändringarna uppstått, då penningmarknadsplaceringarna som inräknas i ränteplaceringarna (+EUR 2,0 miljarder, +1,4 procentenheter) och de övriga aktieplaceringarna (+EUR 0,8 miljarder, +0,6 procentenheter) samt hedgefondplaceringarna (+EUR 0,5 miljarder, +0,3 procentenheter) ökat medan å andra sidan de noterade aktierna (inkl. fonder) (-EUR 2,6 miljarder, -1,5 procentenheter) samt masskuldebrevslånen (-EUR 1,7 miljarder, -0,9 procentenheter) minskat.

I placeringsbeståndets utveckling syns en återgång mot den i början av året rådande situationen med mindre risk. En del av aktörerna har sänkt risknivån, en del har nöjt sig med enbart en omstrukturering. Denna rörelse bottenar i det svaga läget i ekonomin och på finansmarknaden i slutet av våren och början av sommaren, som också verkar fortsätta i samma banor, i synnerhet i euroområdet inklusive Finland. Det svaga marknadsläget, nedången av aktiekurserna och den stigande räntenivån drog ned marknadsvärdet på dessa placeringar. Detta syntes mest i de noterade aktierna (inkl. fonder) men också i masskuldebrev.

Då möjligheterna till avkastning är begränsade, söker investerarna vinster från andra håll än från traditionella ränte- och aktieplaceringar. Detta syns i en ökning av såväl övriga aktieplaceringar (+EUR 0,8 miljarder, +0,6 procentenheter) som hedgefondplaceringar (+EUR 0,5 miljarder, +0,3 procentenheter).

2.3 Skillnader mellan grupperna av arbetspensionsammanslutningar - var och en eftersträvar avkastning på sitt eget sätt

När det gäller pensionsförsäkrarna inom den offentliga sektorn är den klaraste förändringen i placeringsfördelningen minskningen av noterade aktier (inkl. fonder) och ökningen av penningmarknadsplaceringar. En mycket liten ökning märks också i nästan samtliga övriga placeringsklasser förutom masskuldebrevslånen, vilka minskat i och med den stigande räntenivån. Inom den offentliga sektorn, såsom inom branschen som helhet, syns en ökning av placeringarna i hedgefonder.

Också pensionsstiftelserna och -kassorna verkar söka avkastning på annat håll än från traditionella ränte- och aktieplaceringar. Den naturliga infallsvinkeln för stiftelserna och kassorna är att öka andelen fastighetsplaceringar. Stiftelse- och kassafältet har redan förut placerat mer i fastigheter än de övriga grupperna av pensionsförsäkrare.

De större aktörerna inom den privata sektorn, pensionsförsäkringsbolagen, dominerade utvecklingen av placeringsbeståndet för hela den privata sektorn liksom för branschen som helhet. De tydligaste förändringarna för bolagens del var ökningen av andelen för penningmarknadsplaceringar och övriga aktieplaceringar samt placeringar i hedgefonder och å andra sidan minskningen av noterade aktier (inkl. fonder) och masskuldebrevslån.

3 Mot inhemska placeringsobjekt - penningmarknads- och masskuldebrevsplaceringar

Trenden på medellång sikt, förskjutningen mot länder utanför euroområdet, har stannat upp eller åtminstone tagit sig en funderare i slutet av 2013 års andra kvartal. Den relativa andelen placeringar utanför euroområdet förändrades inte, men den absoluta andelen minskade rentav, då andelen för masskuldebrev utanför euroområdet (räntefonder) minskade med 0,5 miljarder euro. Denna minskning härrörde såväl från avyttringar som översteg förvärven som från den svaga marknadsutvecklingen, vilken berört i synnerhet skuldinstrumenten på tillväxtmarknaden.

När det gäller placeringarnas geografiska fördelning ökade andelen för inhemska placeringar med +1,2 procentenheter (+EUR 1,5 miljarder) medan andelen för övriga länder i euroområdet i sin tur minskade med -1,2 procentenheter (-EUR 2,2 miljarder). Av samtliga arbetspensionsplaceringar är 30,8 procent placerade i Finland, 24,7 procent i det övriga euroområdet och 44,6 procent utanför euroområdet.

Betraktat enligt de olika grupperna av medlemssammanslutningar har andelen för euroområdet (exkl. Finland) minskat för samtliga grupper. För pensionsförsäkrarna inom den offentliga sektorn samt stiftelserna och kassorna inom den privata sektorn har andelen för placeringar utanför euroområdet ökat, medan den för pensionsförsäkringsbolagen däremot minskat jämfört

med situationen i slutet av mars 2013. Finlands andel har ökat hos alla grupper av aktörer. Vid utgången av det första kvartalet innevarande år låg allokeringen i Finland vid den nedre gränsen av det variationsintervall som varit rådande åren 2000 - 2012 (28,6 % - 59,1 %). I slutet av det andra kvartalet hade nivån stigit något från den nedre gränsen, främst i och med ökningen av arbetspensionsbolagens penningmarknadsplaceringar i hemlandet. Placeringarna i inhemska masskuldebrev ökade också genom att förvärven översteg avyttringarna, sammanlagt med 0,4 miljarder euro. Av summan härrörde en fjärdedel från ökningen av andelen företagslån och de resterande tre fjärdedelarna från ökningen av masskuldebrev emitterade av offentliga samfund.

4 Måttlig halvårsavkastning

Arbetspensionsförsäkrarna lyckades bra i sin placeringsverksamhet under årets första kvartal. Till detta bidrog den globala positiva utvecklingen på aktiemarknaden samt aktörernas lyckade justering av aktieallokeringen jämte val och tajming. I de krävande marknadsförhållandena under det andra kvartalet med en stigande räntenivå och en vikande aktiemarknad var det betydligt svårare att generera avkastning. Avkastningen på placeringarna var de facto negativa under det andra kvartalet. Som helhet betraktat var dessa två olikartade kvartal, dvs. det första halvåret, i avkastningshänseende mycket måttligt.

Totalavkastningen för arbetspensionsbranschen under det första halvåret 2013 var 2,4 procent. Den bästa avkastningen enligt placeringsklass, 4,5 procent, erhöles på aktier och andelar. Uppgången på aktiemarknaden var under det första kvartalet påfallande kraftig och gav ett bra skydd mot nedgången under det andra kvartalet. Fastighetsplaceringarna avkastade 2,5 procent. Ränteplaceringarna avslutade perioden nära noll med en avkastning på -0,1 procent. Den högre räntenivån resulterade i att avkastningen på ränteplaceringarna blev negativ, då de låga löpande ränteintäkterna inte räckte till för att täcka förlusterna till följd av nedgången i priset på räntepapper.

Avkastningen för grupperna av pensionsammanslutningar varierade mellan 1,8 och 2,6 procent. Arbetspensionsbolagen nådde upp till den högsta totalavkastningen (2,6 %). För pensionsförsäkrarna inom den offentliga sektorn och de små aktörerna inom den privata sektorn, pensionsstiftelserna och -kassorna, stannade avkastningen inom respektive grupp på samma siffra, 1,8 procent. Den största effekten på skillnaden i totalavkastningen mellan grupperna av pensionsammanslutningar tycks härröra från avkastningen på ränteplaceringar: avkastningen på ränteplaceringar varierade för de olika grupperna mellan -1,0 och +0,6 procent.

Även om avkastningsutvecklingen på mycket kort sikt skulle vara negativ (det andra kvartalet år 2013) eller endast måttligt positiv (första halvan av år 2013), så ligger avkastningen på lång sikt fortfarande på en god nivå. Den genomsnittliga årliga realavkastningen för hela branschen är 3,9 procent räknat från början av år 1997 till utgången av 2013 års andra kvartal. För den privata sektorn är motsvarande avkastningsprocent 3,8 (bolagen 3,7) och för pensionsförsäkrarna inom den offentliga sektorn 4,1. Pensionskyddscentralen använder i sin baskalkyl som en antagen realavkastning på lång sikt 3,5 procent. Möjligheterna att eftersträva avkastning begränsas av de solvenskrav som ställs på pensionsförsäkrarna inom den privata sektorn. Pensionsförsäkrarna inom den offentliga sektorn berörs inte av solvensregleringen.

5 Utsikter för slutet av år 2013

Efter finanskrisens utbrott har ovissheten med jämna mellanrum gjort sig påmind såväl när det gäller realekonomin som finansmarknaden. Så har det varit delvis också under år 2013. Samtidigt kan man emellertid lägga märke till en förändring av grundstämningen mot en stabilare utveckling i den globala ekonomin. De viktigaste ekonomiska nyckeltalen har stärkts. Denna förbättring väntas fortsätta även framöver. Mot slutet av sommaren fick vi en fingervisning om

att situationen för Europa, som ligger något på efterkälken i denna utveckling, likaså skulle te sig ljusare och att recessionen i den gamla världen håller på att vika undan.

Ingenting är emellertid så säkert som det osäkra. De ekonomiska nyheterna för resten av året torde följas med spänd uppmärksamhet. Förhoppningar riktas mot att bland annat uppgifterna beträffande sysselsättningen, den ekonomiska tillväxten, industriproduktionen och förtroendesiffrorna ska indikera en fortsatt stabilisering av grunden för den ekonomiska tillväxten.